

Ez a már számba vett és nyilvántartott körtekincs gyűjtemény a jövő genetikai bankja, amelybe most belelapozhatunk és talán mindannyiunknak, városban és vidéken élőknek megszólítja lelkiismeretét a természet értékeinek megőrzésére. Ambrus Lajos pomológus, író *Körte elősza-vából* pedig a körte történelmével ismerkedhetünk meg, élvezetes irodalmi hangvételben visszatekintve az első magyar nyelvű írott körte leírásokig. „A vad- és termesztett körte említései a legkorábbi írott forrásainkban, a középkori oklevelek növénynevei közt szerepelnek: 1015: körte 1055: aprókörtvél. Fajtanévre a legelső magyar adat 1258-ból való: sárkörtvél...” Majd a török időkben jegyzi: „Egy híres 17. századi világtutató a küthajai Evlia Cselebi (1611-1684) nem kevesebbet állít, mint azt, hogy amikor a török által elfoglalt középkori Pécsét bejárta, egyetlen napon 47 féle körtét evett „Én szegény” – teszi hozzá némi szemforrással.”

Érdemes hát tovább csiszolni körteműveltségünket Ambrus Lajos történelmi áttekintésével, amelyben bizony egy még hivatalossá avanszált kormányrendelet kiigazítására is találunk részleteket: „No mármint – hiába a magas kormányrendelet, a Bosc kobak soha nem volt Göcsej ősi fajtája. Nemhogy a Gönczi-féle 20 század eleji monográfiában nincs nyoma, a szomszédos Őrség leírója Nemesnépi Zakál György száz évvel Gönczi előtti írott anyaga erről a kobakkörtéről egy kukkot sem tudott.”

Majd néhány sorral később: „Göcsej eredeti körte fajtagazdagsága mindenképpen lenyűgöző – még akkor is, ha valóban a szózó- és tüskéskörték a leggyakoribbak és e fajták feldolgozásai a legjobb minőségűek.S ha a belőlük készült italt hasonlítom össze a valami mással, mint például a Bosch kobakéval, nos, akkor azt kell írunk, hogy a kétféle pálinka úgy viszonyul egymáshoz, mint két modern jármű. Mint egy lestrapált Trabant és egy vadonatúj Porsche. Am a szereposztás különleges: a világhírű Bosc kobak kényszerül a Trabant, a közönséges Bakszar körte pedig a Porsche csudás szerepének eljátszására. A göcseji pálinka ma is őrzi a körte nemes valóságát kiváló illatokban, mesés karakterekben, csodás ízvilágban és harmóniákban – a honi Pomonia istenasszony nagyobb dicsőségére. Csak ki tudja meddig... Őrizzük hát, és szaporítsuk őket, mert végleg eltűnnek.”

Mert a virtuális világunk múzeumaiban majd a 3D-vel bemutatott körtéket nem lehet megköstolni – teszem hozzá e könyvajánló biztatásával. Kiadta a Göcsej Természetvédelmi Alapítvány, melynek elérhetősége: gocsejta@gmail.com

BARCZA BARNA

AZ EMBERHALÁSZ ÖNVIZSGÁLATA

(8.)

Optimális harmónia Jézussal

Ha Jézus van hajónkban, elül a szél.

„És amikor beszálltak a hajóba, elült a szél. A hajóban levők leborultak előtte, és ezt mondták: Valóban Isten Fia vagy!” (Mt 14,32-33)

A vízen járás rendes eszköze a hajó. A hajóban utazók rendes magatartása a közösségi munka: az evezés. A jézusi közösségek kihagyhatatlan utasa Jézus. Míg egy magányos embernek óriási elszánásra van szüksége, hogy hajó és társak nélkül a vízen járjon, vagyis hite szerint éljen, addig az Egyház hajójában, társakkal és Jézussal együttműködve könnyen haladhat hajónk a vízen anélkül, hogy elmerülnénk. Az egyszer külön utat próbáló Péter is jóleső érzéssel húzódik meg a hajó viszonylagos biztonságában és Jézus védettségében.

Azért elméltünk külső és belső veszélyekről, lehetőségekről és illúziókról, hogy végül is józanabban, reálisabban legyünk. Számunkra kikerülhetetlen realitás a vízen járás, a tengeren hajózás. Ennek optimális módját keressük és találjuk meg akkor, ha Jézus van hajónkban. Az Egyház hajójában lenni, társakkal és Jézussal együttműködni - számunkra ez a realitás.

A realitás talaján Jézussal

1. Tudomásul venni önmagunkat

Bármennyire is közhelynek számít, hogy a felemelkedés, a helyes fejlődés, önismerettel kezdődik, mégis, nekünk is fel kell figyelni erre az alaptételre!

Főleg a lelki életben való bizonyos előrehaladás után léphet fel kinél-kinél az a rejtettebb önámítás, hogy ő már vitte valamire. Kezdi hibáit, gyengeségeit múlt időben emlegetni. Esetleg nem veszi észre a közben kinőtt rigolyákat, hobbykat. Még veszélyesebb, amikor a viszonylag előnyös összképből kilógó - talán egyetlen - hibát nem akarja tudomásul venni, hisz az kérdéssé tehetné a más téren elért eredményeket, és arcul csapná szublimált gögjét. Ilyenkor úgy készít további terveket, mintha ez a gyengeség nem is létezne. A valóságellenes kiindulásból csak valóságellenes Jézus-kapcsolat származhat.

A mi alaptételünk tehát csak ez lehet: a fejlődés bármely fokán tudomásul kell vennünk, és el kell fogadnunk valós önmagunkat! A retusálatlan vonásokat is! Csak akkor tudunk igazán kicsik lenni, ha önmagunk előtt sem akarunk mindenáron nagyok lenni.

Jézus jó barátja az lesz, aki nyomorúságát is meg

tudja beszélni Vele. Azt a balgaságot nem engedhetjük meg magunknak, hogy mások megelőzzenek hibáink felismerésében.

2. Meg nem elégedni önmagunkkal

A valóság tudomásul vétele nem jelenti a beletörődést. Jövöm akkor lesz Jézushoz közel állóbb, ha nem elégszem meg múltammal és jelenemmel.

Ha a fejlődés általában az eszmény irányába való kapaszkodást jelenti, akkor most arra figyelünk fel, hogy eszményeinket is állandóan korrigálnunk kell jobban megismert önmagunk és a jobban megismert körülmények, de a jobban megismert jézusi tanítás nyomán is.

Mind az eszmény megrajzolásában, mind az eszmény megközelítésében sokat jőzanodunk. Módszereinket is kinőjük, mint a gyerek a ruhát. Csak az önmagunkkal szembeni elégedetlenségünk maradjon meg! A hajónkban ülő Jézus nem azt mondja, hogy egyre többet, hanem egyre jobban. Nem mást, hanem másként.

3. Látni a kikötőt

Hajónk mindig úszik a világ tengerén, míg be nem fut az örök haza kikötőjébe. A kikötő sokszor ködbe vész, vagy hullámok takarják, a sötétség teszi bizonytalanná pislákoló fényeit.

Jézussal társalogni egyre valóságosabb képünk lesz a kikötőről, egyre pontosabban be tudjuk mérni helyét, és így egyre biztosabban tudjuk irányába kormányozni hajónkat. Jézus szünteti meg kicsiny hitünket, amikor egyre többet beszél a kikötő valóságáról, szépségéről, biztonságáról. Eloszlatja azon rettenetünket, hogy a kikötő talán nem is létezik.

4. Szárnyakat kapni Jézustól

Nem elég, ha Jézus munkatársa, avagy katonája vagyok. Szeretnem kell Őt annyira, hogy mindent megtegyek érte. Nem azért, mert parancsolja, hanem azért, mert öröm nekem, ha kedvében járok. Ne csak Jézus ügye legyen az én ügyem, hanem Jézus is az enyém! Az a biztos tudat lendítsen át minden nehézségen: Ha Jézus velem, ki lehet ellenem?

„Nem szabad belenyugodnunk abba, hogy az érezhető istenszeretet kegyelme nekünk nem adatott meg, hanem szabályszerűen küzdenünk kell érte... Tévedés azt hinni, hogy az érzett istenszeretet akaratunktól független adománya Istennek. Nem, ez olyan kegyelem, amelyet közreműködésünk alapján megkapunk, bizonyos úton szinte ki lehet erőszakolni az irgalmas Istentől, akinek úgymint égőbb vágya azt nekünk megadni, mint nekünk fogadni.” (P. Hunya).

„Atyám, ha nem volnék egyszerűen csak ember, minden hibára és gonoszra képes - de gyarló és téveteget szeretetre is képes Irántad - ha nem ilyen volnék, akkor nem lennék alkalmas arra, hogy fiad legyek. Te az emberi szív szeretetét kívánod, mert is-

teni Fiad is egy ember szívével szeret Téged, és emberré lett azért, hogy az én szívem és az Ő szíve egyazon szeretettel szeressen Téged - emberi szeretettel, amelynek szülője és indítója a Te Szentleked”(Th. Merton).

Ez az érzelmi kitüzesedés, ez a szárnyakat adó boldogság további feltételek következménye.

5. Szeizmográfszerű érzékenység: mit vár tőlem

El kell lesnem minden gondolatát! Az imádság az a légkör, ahol ez a kereső figyelem zavarmentesen ráirányul. Olvasott, hallott, megbeszélte tanítását itt alkalmazom magamra. Uram, mit vársz tőlem? Szent Ágoston szavaival szólok: „Adj nekem erőt azt tenni, amit Te akarsz, és azután tégy velem, amit akarsz!”

6. Együtt lenni Vele: „vacare coram Deo”

Ha Jézus van hajónkban, akkor mindig velem van, nemcsak az ima csendjében. Olyankor legfeljebb koncentráltabban figyelek rá. De meg kell tanulnom állandóan az Ő jelenlétében élni. Miként a kis gyerek is ott játszadozik a szőnyegen, míg apja az íróasztalnál dolgozik. Tudja, hogy egyik szeme rajta pihen. A Táborhegy magasáról magunkkal kell hoznunk Jézust, hogy hétköznapijaink barátja lehessen.

Sziénai Szent Katalin erélyesen ráripakodik azokra, akik féltik szemlélődő magányukat, és nem akarnak közvetlen tevékenységbe bonyolódni. Harciasan így szól: „Ugyancsak lazán lehet hozzátok kötve Isten Lelke, ha egy helyváltoztatásra elhagy! Hát csak az erdőben lehetne megtalálni Istent?”

Milyen reménytelen lenne a lelki élet, ha csak ideális körülmények között volna lehetséges. Az élet forgatagában is vele kell lennünk. P. Pius mondja: „Istent el nem felejteni nem annyi, mint mindig rá gondolni, hanem életünk semmiféle részletéből el nem távolítani Őt.”

7. Odaadás: kicsinségem odahelyezése

Aki igazán szeret, az ajándékozni akar. Amikor fellobbanó szeretetünk ajándékozásra készlet, s mi körülnézünk, hogy mit is adhatnánk, rájövünk, hogy önmagunkon kívül semmink sincs. Így tehát lehányatoló kezünk utolsó gesztusával kézbe vesszük rozszant önmagunkat, és feléje nyújtjuk. Uram, fogadj el engem, ó nem barátodnak, de legalább szolgálódnak. Ha ürességem és korlátoltságom nem is okoz Neked nagy örömet, mégis csak így tudom nyújtani önmagam. Tudom, ha elfogadsz, le is tisztogatsz, és alkalmassá teszel szolgálatodra.

Mertonnal imádkozom én is: „Rájöttem a Te nagy irgalmasságodból, hogy legkedvesebb előtted egy elhagyott, megtört és szegény szív szeretete: az vonja magára könyörülő tekintetedet. Felismertem, hogy a Te vágyad és vigasztalásod az - ó, Uram -, hogy nagyon közel légy azokhoz, akik szeretnek, és mint Atyjukhoz fordulnak Hozzád. Hogy talán nincs nagyobb „vigasztalásod” (ha szabad így beszélnem),

mint megvigasztalni szomorú gyermekeidet, azokat, akik szegényen és üres kézzel jönnek Hozzád, semmi mással, mint emberségükkel és korlátoltságukkal és a Te irgalmadba vetett nagy bizalommal". Nem lehetek olyan rozoga, hogy Jézus ne tudjon velem mit kezdeni, ha odaadom magam neki.

8. Elengedni kisdéd játékainkat

„Jajveszékelnünk kellene, ha jól belegendolunk. Meghívva az isteni lakomára, arra születünk, hogy Istent szeressük egész szívünkben, egész lelkünkben és minden erőnkben, s mi e helyett a teremtményeket szeretjük ily módon, s nem egyszer úgy csüngünk rajtuk, hogy inkább az életünket lennének képesek odaadni, mint tőlük elszakadni, róluk lemondani.” (P. H.)

Csodálkozunk, hogy nem jutunk semmire a Jézussal való barátság terén, hogy az a hön óhajtott „optimális harmónia” késlekedik, közben ezernyi vacakkal van tele a kezünk. Jézus szerint: „ahol a kincsed, ott a szíved” alapon vackokkal van tele a szívünk.

Hallgassuk még egyszer Mertont: „Isten-élmény és végleges lemondás mindarról, ami nem Isten: egy és ugyanaz. Ez ugyanannak a dolognak két oldala, mert mihelyt értelmünk és akaratunk tökéletesen szabad minden teremtmény iránti kötöttségtől, azonnal tökéletes mértékben eltelik e két lelki tehetség Isten szeretetének ízével... Mindaz, aki házát, atyját vagy feleségét elhagyja énérétem - százannyit kap és az örök életet. - Olyan mértékben éljük át Istent, amilyen mértékben magunkat felszabadítjuk a teremtményekhez való kapcsolattól, és üressé leszünk. Ha kiürültünk minden vágyból, megismerjük az elpusztíthatatlan öröm tökéletességét.”

Ha el tudom engedni azt, amit önmagáért szorongatok, akkor Jézus visszaadja kezembe, hogy most már eszközként használjam Őerte.

„Mindent elhagyni” - valójában annyi, mint igen kevéssé lemondani - mondja P. Pius.

„Edényekhez vagyunk hasonlóak” - mondja Merton -, „amiből kiöntöttük a vizet azért, hogy borral legyenek megtöltve”.

Mi az a konkrét kicsi, amit odaadok Krisztusért, vagyis a testvéreért?

9. Nem engedem, hogy kettőnk közé éket verjen a bűn

Jézussal való barátságunk szinte érzéketlenül elhidedgöl, ha polgárjogot nyer életünkben a bűn. Az a bűn, amit meg nem bánunk, ami ellen nem küzdünk. Amitől nem akarunk minden eszközzel szabadulni. Egy bizonyos idő után kibékülünk bűneinkkel. Háziállattá szelídítjük őket. Odatesszük eléjük a napi eledelt. Persze, ha látogató jön, akkor elzárjuk.

A világ szelleme úgyis mindig igyekszik beszívárogni hajónkba. A lélektan segít feltárni ösztönadottságainkat. Nagy segítség ez, hiszen a világ „beszi-

várgása” éppen az ösztönadottsággal reprezentált repedések mentén történik.

Ne világtól menekülők akarjunk lenni. Tudjuk, hogy hajónk a vízben van, de víz ne legyen a hajónkban! A megtúrt, sőt dédelgetett bűn Jézus és közénk áll. Ezért kell a rendszeres gyónás mellett naponta bűnbánattal eltávolítani a „szigetelő” bűnt.

10. Fokozom a „csatolás” szorosságát

Pótkocsit általában nem szabad hosszú kötéllel vontatni. Miért? Mert a laza csatolás nagy veszélyeket rejt magában. A pótkocsi tehetetlenségénél fogva nem követi a vontatót, hanem külön utakon jár. Csapódik jobbra-balra. Tehát kötélt helyett szilárd vontatórudat használnak.

Jézussal is fokoznom kell a csatolás szorosságát. Az egymást szeretők kevés szóból is értik egymást. Sőt, ellesve egymás gondolatát, teszik azt, amit a másik szeretne.

Kinél-kinél más szálakból szövődik ez a szoros csatolás. Karaktertípusok szerint lesz ennek értelmi, akarati vagy érzelmi főkomponense. Egy lelki gyakorlat igen alkalmas arra, hogy saját szálainkat összegyűjtsük. Bizonyára mindenkinél szerepel ezek között a szentáldozás meghitt légkörének felhasználása az érzelmi és akarati szálak erősítésére.

11. Helyretenni az ellenerőket

A Jézus-közelség és Jézus-barátság éppen azt adja meg, amire legnagyobb szükségünk van: a belső békét, biztonságot. Ebből a nyugodt, békés belső biztonságból - mint egy védett várfal mögül - már nem nagyítjuk ijesztő rémekké az ellenerőket, hanem megtanuljuk helyére tenni őket. Jézus kezét fogva elül az ellenszél.

Elül a szél, elcsitulnak az ellenerők két okon is:

- a.) mert értelmetlennek látják azt cibálni, aki Jézussal olyan szoros barátságban van,
- b.) mert Jézussal barátkozva nem vesszük észre a szelet.

Az előbbi objektív, az utóbbi szubjektív elcsitulása az ártó szeleknek.

Ha egyszer elült az ellenszél, akkor alkalmas vitorlafeszítés esetén a hajót már a Szentlélek szele segítheti. Ezért olvassuk Szent Jánosnál, hogy „azonnal partot értek”.

12. Együtt húzni azokkal, akik szeretik Jézust

Az igazi harmónia Jézussal nem egy emberben jön csupán létre. Mert ha létrejött, akkor tapasztalatát továbbadja testvéreinek is. A harmónia tehát nemcsak köztem, és Jézus között jön létre, hanem köztem és azok között, akik ugyancsak szeretik Jézust. Kialakul az evezés jézusi ritmusa. Egy szívvel-lélekkel húzzuk az evezőt, mert egyazon szeretet dagasztja szívünket, egyazon cél felé megyünk.

Nem lehet harmóniában Jézussal az, aki nincs harmóniában országbeli testvéreivel. Önámítás az a harmónia, amit valaki magáról kijelent, s ugyanakkor

testvéreivel meghasonlásban él. Csak egy ritmusra lehet evezni Jézus hajójában. Ha nem így van, akkor már befolyt a hajóba a víz és kapkodunk.

13. Új harmónia a világgal

A világgal való viszonyunk nagyon sok fokozaton mehet keresztül. A természetes ember naivan és gyanútlanul beleáll a világba és vállalja törvényeit. Az eszmélődő ember hamar rájön arra, hogy a világgal való illetén „lepaktálás” épp az ember igazi igényeit - mélyen emberi igényeit - a másikat és Istent kereső vágyait nem elégíti ki. Ebben a fázisban szoktunk szembehelyezkedni a világgal és „másvilági” vigaszt keresünk, amely majdnem mindig össze van kapcsolva a világtól való meneküléssel. Ezen a fokon a világban csapdát vagy ellenséget látunk, és hajlunk arra, hogy mindenestől elutasítsuk. A Jézussal való összefonódottság azon fokán, amikor már mindhárom lelki képességünkkel (értelem, akarat, érzélem) viszonylagos szinkronba jutottunk Vele, kezdjük megtalálni a világhoz való új és helyesebb viszonyunkat. Ahogy Jézus imádkozta: „Nem azt akarom, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól” (Jn 7,15). A világot, annak építését, annak örömeit vállalhatjuk mindaddig, amíg nem a gonoszt szolgálja. Jézussal összebarátkozva már kezünkben van egy szűrő, amelynek segítségével a világ nagy tengeréből kiszűrhetjük a jót, az igazat, a szépet, és így elkülöníthetjük attól, ami a jó-igaz-szép álarcában megjelenő gonosz. Csak az utóbbit nem vállalhatjuk.

Ha most nem a külső világra, hanem önmagunk adottság-világára tekintünk: testi-lelki konstitúciónkra, öröklött ösztönvilágunkra, akkor is mondhatjuk, hogy Jézus barátsága olyan szabályozási rendszert adott kezünkbe, amelyen keresztül engedve nagy erejű ösztöneinket, azok építeni, és nem rombolni fognak.

Jézus barátjaként már nem megsemmisíteni akarjuk a mindenestől rossznak nevezett világot, már nem elpusztítani vagy elfojtani akarjuk ijesztőnek ítélt ösztöneinket, hanem egyszerre kezdjük abba az irányba áramoltatni, amelyet Jézus megengedhetőnek, boldogítóknak mondott.

Így fog a trágyás talajból virágba borulni a növény. A visszatetszőnek minősített szerves anyagok bomlásából élénk áll az illatos virágszirom. A lélek lendülete, a szeretet sodrása átlelkesíti és megneemesíti az anyagot, a testet, az ösztönt. Az a világ, az az ösztönerő, amelynek helyes célokat, jézusi célokat adtunk, nem ellenségünk lesz, hanem munkatársunk. Ha mégis ellenségünké válik, az csak azért lehet, mert engedjük szerteficánkolni, külön utakon járni, nem szerveztük be az egészbe.

A Jézussal való harmónia, harmóniát jelent a világgal és saját ösztönvilágunkkal. Harmóniát mondtam

és nem küzdelem-nélküliséget. Jézussal való barátságunk nem a nirvánába süllyeszt, hanem az alkotó életbe, a tevékeny szeretetbe emel.

Uram, eme a lelkigyakorlaton meg kell fogalmaznunk az új, a jelenleg optimális harmóniát Veled és Általad a világgal. Ha ez a harmónia létrejön, akkor mi is felocsúdunk, hogy micsoda csodát tett bennünk az Úr. Elűzte félelmeinket, lecsendesítette a külső és belső vihart. Ebből az élményből hitünk csak megerősödve kerülhet ki. Mi is leborulunk a tanítványokkal és elrebegjük a megtapasztalt csodát: Valóban Isten Fia vagy!

1975.

GARAY ANDRÁS

ETŰDÖK - A MIGRÁNS KÉRDÉS-HEZ...

1. Szusi

Mikor Mohamed 632-ben meghalt utódlási harc tört ki a követők között. Volt, aki az apósát, volt, aki a vejét kívánta vezérnek. Ekkor két részre szakadt az iszlám, szunnitákra (87%) és síitákra (13%). Ők azóta – tehát közel 1400 éve - halálosan gyűlölik egymást. Vannak szunnita országok (pl. öböl menti országok Szaud Arábia, afrikai országok stb.), vannak síita országok (Irán) és vannak kevert országok: Szíria, Irak, Jemen. Azért van ezekben az országokban háború, mert a szűkülő erőforrások (sok gyerek, olcsó olaj) és a nemzetközi politika és gazdasági érdekek (olaj) felerősítettek a régi vallási, hitbeli ellentéteket. Egy szunnita soha nem fogad be egy síitát és fordítva sem. Az ott lakó keresztények – sajnos, vagy nem, többségükben- a síiták pártján állnak, mert így közösen lehet csak esélyük a szunnitákkal szemben, hiszen mindketten kisebbségek. Hova meneküljön egy síita? Egy szunnita országba? Oda nem lehet, hiszen ők az ellenségek. Így marad Európa. Tudom, leegyszerűsíttem mindezt, de a vallási háttér nélkül ez az egész migráns úgy érthetetlen.

2. Gondold meg a napeletem!

Az arab országok az olajból tudták fenntartani a szociálpolitikát és az ország fejlesztését (ezek különben kézműves és mezőgazdasági országok). Lehetővé vált az életszínvonal emelése, a demográfiai bumm - hiszen az olaj árát fokozatosan emelni tudták, a fejlett világ megfizetett érte. Viszont mára túl drága lett az olaj és mindenki keresi az alternatívát (szél, nap, víz, biomassza). És ez sikerül is: pl. Dániában már az lakosságot 100 %-ban ellátják alternatív energiával. És jönnek az elektromos autók stb. Van egy technikai fejlődés. Az olajban túlkínálat van, esik az olajár. Csökken és kevés az olajországi bevétel. A kevés bevétel miatt összeomla-